

A magyarországi Környezet- és Természetvédő Szervezetek állásfoglalása:
a szilárd biomassza erőműi felhasználásának természet- és környezetvédelmi szempontjairól

A környezet- és természetvédő szervezetek egyetértenek abban, hogy **a szilárd biomassza az egyik legfontosabb megújuló energiaforrás Magyarországon**. Potenciálja Magyarországon kiemelkedő, de **semmiképpen nem tekinthető kizárólagos megoldásnak** más megújuló energiaforrásokkal (nap-, szél-, geotermikus energia), vagy az energiahatékonyság növelésével szemben. Alkalmazása kétségtelenül **környezeti hatásokkal jár**, ezek csökkentése érdekében a szilárd biomassza, mint nyersanyag termelése, feldolgozása és felhasználása során törekedni kell arra, hogy ez a lehető legkisebb környezetszennyezéssel és természetkárosítással járjon. Ezért a termelés, a szállítás, a felhasználás során **minimalizálni** kell az üvegház-hatású gázok és egyéb káros szennyező anyagok kibocsátását; és **biztosítani** a természetvédelmi szempontok maximális prioritását.

A szilárd biomassza, mint lehetséges alapanyag forrásainak felmérésekor minden esetben, első lépésben az adott területen keletkező mezőgazdasági, faipari és egyéb **hulladékok, melléktermékek** potenciálját kell figyelembe venni, melyre **területi leltárok** készítését javasoljuk. Az energetikai célú növénytermesztés csak ezek kiegészítésére szolgáljon.

A **magas hatásfokú, környezetbarát és decentralizált** energiatermelés érdekében, a természet- és környezetvédelmi szempontok alapján történő szilárd biomassza felhasználása közvetlen eltüzeléssel kizárólag **kisebb** (2-20 MW beépített teljesítményű) **erőművekben** történjen. Ezek korszerű technológiával képesek megfelelni a környezetvédelmi követelményeknek, ugyanakkor hatékonyan szolgálják a fenntartható helyi gazdaságok kialakítását.

Az erdészeti fakitermelésből származó faanyag hasznosításának szempontjai:

- Erdészeti biomassza energetikai célú hasznosítása csak a hosszú távú környezetvédelmi kockázatok feltárásával és kezelésével fogadható el megújuló energiaforrásként. A civil szervezetek azt tapasztalják, hogy a kockázatokat az illetékes hatóságok nem vizsgálták megfelelően. A biomassza erőművek, kis mértékben ugyan, de védett erdőkből származó fát is használnak. **Nem tartjuk zöld energiának a védett erdőből, energetikai felhasználás céljából kitermelt fa elégetésével nyert energiát.**
- Művelt erdeinkben különös figyelmet kell fordítani a szükséges holtfa mennyiségének biztosítására, mivel **a holtfának nagyon fontos szerepe van a biológiai sokféleség megőrzésében**. Lebomlásával biztosítja a talaj természetes tápanyag-utánpótlását.
- A vágástéri apadék gyűjtése csak olyan mértékben fogadható el, amely **nem csökkenti a talaj termőképességét, valamint tápanyag-ellátottságát**.
- Az erdészeti biomassza hasznosításhoz szükséges infrastruktúra kiépítése és működtetése során minimalizálni kell a káros **természeti- környezeti hatásokat**.
- Az energiatermelés céljára felhasznált erdészeti biomassza jelentős aránya nem a hazai erdőkből, hanem olyan országokból származik, amelyekben köztudottan gyenge az erdészeti valamint a természetvédelmi kontroll. Ezért olyan **feltételek kidolgozását szorgalmazzuk, amelyek segítségével ki lehet szűrni a nem fenntartható gazdálkodásból származó biomasszát**.

Az energetikai ültetvények létesítésének és üzemeltetésének szempontjai:

- Energetikai célú ültetvények létrehozása csak a termesztéstechnológiának megfelelő jelenleg is szántóföldi művelés alatt álló **mezőgazdasági területeken** történjen. Ennek értelmében a természetvédelmi oltalom alatt álló élőhelyeken, valamint a nem védett, de **érzékeny területeken ne létesüljenek intenzív technológiájú ültetvények**.

- A telepítendő fajták megválasztásakor **figyelembe kell venni** a területi sajátosságokat, földrajzi adottságokat. Előnyben kell részesíteni az **őshonos** és **kizárni a génmódosított**, valamint az **agresszív terjedésre hajlamos fajokat**. A fajtaválasztásnál figyelembe kell venni az ültetvény későbbi felszámolhatóságát annak érdekében, hogy az élelmiszertermelésre a későbbiekben is lehetőség legyen. Az energetikai célú növénytermesztésben olyan fajokat kell alkalmazni, amelyek esetében **sok éves termelési tapasztalataink** vannak.
- Az ültetvény művelése során **minimalizálni kell a műtrágya- és a növényvédőszer-felhasználást**.
- Az ültetvények telepítésekor fontos szempont a **biodiverzitás** megőrzése. A monokultúrák kialakítása ellen többféle fajta alkalmazásával és a táj **mozaikosságának** megőrzésével kell védekezni.

A szilárd biomassza fűtő- és erőművekben történő közvetlen felhasználásának szempontjai:

- Az energiatermelés a **lehető leghatékonyabb módon** történjen. Ennek érdekében:
 - **minimalizálni** kell az égetendő nyersanyag és a megtermelt energia szállításából adódó energiaveszteségeket;
 - minden erőmű esetében meg kell oldani a villamos energia termelése során keletkező hő hasznosítását, vagyis a **kapcsolt energiatermelést**.
- A biomasszából termelt hő- és villamos energiáért **csak abban az esetben járjon támogatott ár**, amennyiben **igazolható**, hogy az ültetvényekről, illetve az erdészeti kitermelésből származó fás- és lágyszárú növényeket a fenti **környezet- és természetvédelmi szempontokat is betartva** termelték meg.
- Javasoljuk, hogy társadalmi és szakmai konzultáció útján, az illetékes hatóságok részvételével alakítsanak ki a biomassza energetikai célú hasznosítására vonatkozó **minimumokat**, melyek betartása az adott **erőmű működési engedélyéhez kötött**.

A fent leírt szempontokat a mindenkorai kormányoknak figyelembe kell venni a hazai biomassza felhasználásakor, valamint a támogatási rendszer kialakításakor.

Jelen állásfoglalás az Energia Klub és a WWF kezdeményezésére és közreműködésével jött létre.

Veszprém, 2006. március 12.

